

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. Explicatur tertia Demonstratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

RESPONDEO; apud Ioannem nusquam legimus ab Antichristo sanandam bestiam, quæ Romanum Imperium significabat; sed hoc legimus, vnum ex capitibus bestię moriturum, & paulò post iterum resurrecturum, opera Draconis; id est, Diaboli. id quod omnes ferè veteres exponunt de ipso Antichristo, qui finget se mortuum, & arte diabolica iterum se ipse excitabit, vt imitetur veram Christi mortem & resurrectionem, & eo modo plurimos seducet.

Ita exponit B. GREGORIUS lib. II. epist. 3. necnon Primasius, Beda, Haymo, Anselmus, Richardus, & Rupertus in cap. 13. Apocal. Et textus ipse cogit planè, vt per illud caput Bestię, quod mortuum erat & reuixit, non intelligamus Carolum Magnum, sed Antichristum. siquidem illud caput, vt Ioannes scribit, potestatem habuit solum mensibus quadraginta duobus; & blasphemabat Deum, & eos qui in cœlo habitant; & imperauit in omnem tribum, & populum, & linguam, & Gentem; & adorauerunt illud omnes, qui habitant in terra. quarum rerum nullam vidimus, nec legimus in Carolo Magno, aut in aliquo successorum eius. Regnauit enim Carolus diutius quàm mensibus quadraginta duobus; nec Deum & Sanctos blasphemabat, sed eos potius mirificè coluit, & pietatem eius multi successorum eius imitati sunt.

Denique, nec ipse Carolus, nec vllus successorum eius, in omnem tribum, populum, linguam, & Gentem Imperium habuit; vt omnibus notum est. Porrò S. Ambrosius non ait nouum Romanum Imperatorem ab Antichristo creandum fuisse, quod Papa fecit; sed euerso Romano Imperio libertatem Romanis restituendam, quod Papa fecisse non legitur.

CAPVT VI.

Explicatur tertia demonstratio.

TERTIA demonstratio sumitur ex aduentu Henoch & Helię, qui adhuc viuunt; & ad hoc viuunt, vt venienti Antichristo se opponant, & conseruent electos in fide Christi, & tandem Iudæos conuertant: quod tamen certum est nondum esse implerum. Quatuor Scripturę exstant de hac re. PRIMA, Malachię 4. *Ecce ego mittam vobis Heliã Prophetã, antequam veniat*

22 3 *dies*

dies Domini magnus, & conuertet corda patrum ad filios, & corda filiorum ad patres eorum. SECUNDA, Ecclef. 48. ubi de Helia legimus: *Qui receptus es in turbine ignis, in turbine equorum igneorum. Qui inscriptus es in iudiciis temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor patris ad filium, & restituere tribus Iacob.* Et cap. 44. *Henoch placuit Deo, & translatus est in paradysum, & det Gentibus penitentiam.* TERTIA, Matth. 17. *Helias quidem & venturus est, & restituet omnia.* QUARTA, Apocal. II. *Dabo duobus testibus meis, & prophetabunt diebus M. C. C. L. X.*

Theodorus Bibliothecarius
Hæc omnia loca profert etiam Theodorus Bibliothecarius suo Chronico tabul. 14. sed ait, per Henoch & Heliam intelligi omnes ministros fideles, quos Deus excitat tempore Antichristi, qualis nimirum fuit Lutherus, Zuinglius, & ceteri & tandem concludit: *Quare, inquit, puerilis imaginatio est, & Iudaicum somnium, expectare vel Heliam, vel Henoch, & personas suis proprietatibus singularibus definitas.* Et idem docet Chytraeus in comment. ad hunc locum Apocalypsis. Et probant; quia quæ dicuntur de Helia à Malachia, Dominus docuit intelligi de Ioanne, Matt. 11. *Ipse est Helias qui venturus est.* Et Hieronymus in cap. 4. Malachia, exponit de omni choro Prophetarum; id est, de doctrina omnium Prophetarum.

Nobis verò non puerilis imaginatio, sed verissima sententia videtur, Henoch & Heliam in suis personis venturos, & contrariam, vel esse hæresim, vel errorem hæresi proximam probatur, PRIMO ex illis Scripturis quatuor. Nam quod verba Malachia non possunt intelligi de quibuscunque doctoribus, vt de Luthero, Zuinglio, & similibus, patet: nam Malachias dicit ab Helia conuertendos esse Iudæos, & propter Iudæos præcipuè mittendum, vt patet ex illo: *Mittam vobis, & Ecclesiastico: Restituere tribus Iacob.* at Lutherus & Zuinglius nullum Iudæorum conuerterunt.

Quod etiam non possint intelligi de Ioanne Baptista ad litteram, sed solum de Helia, patet: quia Malachias loquitur de secundo aduentu Domini, qui erit ad iudicandum. Sic enim ait: *Antequam veniat dies Domini magnus & horribilis.* Primus enim aduentus, non vocatur dies magnus & horribilis; sed tempus acceptabile, & dies salutis. Vnde etiam subditur: *Ne forte veniens feriam terram anathemate;* id est, ne veniens ad iudi-

judicium, & inueniens omnes iniquos, omnem terram con-
demnem; ided mittam Heliam, vt habeam aliquos, quos sal-
nem: At in primo aduentu Dominus non venit iudicare, sed
iudicari; nec perdere, sed saluare.

Ad verba Domini Matth. 11. paulò pòst respondebitur. Ad
Hieronymum dico, eum, etsi in commentario Malachię non
putauit Malachiam loqui de vero Helia; tamen in commen-
tario Matth. 11. & 17. contrarium sentire & docere. Denique,
hanc esse communem fidelium interpretationem, testatur
Augustinus lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 29.

Quod etiam Ecclesiasticus loquatur de personis ipsis He-
noch & Helia, non de aliquibus aliis, probatur; Nam Eccle-
siasticus dicit illum Henoch venturum, Et det Gentibus pœ-
nitentiam, qui translatus est in paradysum, & illum Heliam
venturum ad restituendas tribus Israël, qui in curru equorum
igneorum raptus fuerat. Quę certè non conueniunt, nisi illis
particularibus personis.

Quo loco non possum satis mirari, quid Episcopo Iansenio
in mentem venit, vt exponens hunc locum scriberet; eti-
am si opinio sit omnium veterum, Heliam venturum; tamen
non conuinci ex hoc loco; Dici enim posse, Ecclesiasticum id
scripsisse secundum receptam suo tempore opinionem; qua
credidum fuit ex verbis Malachię, Heliam verè in sua perso-
na venturum ante Messiam, cùm id non esset implendum in
propria eius persona, sed in eo qui venturus erat in spiritu, &
virtute Helia. Si enim ita est, vt Iansenius dicit, sequitur Ec-
clesiasticum errasse, & falsa scripsisse. Sed, ni fallor, Iansenius
mutauit opinionem; nam scribens in caput 17. Matth. docet,
locum Malachię non posse intelligi ad literam, nisi de vero
Helia, quod idem cogitur dicere de loco Ecclesiastici, qui si-
ne dubio Malachiam exponit.

Iam quod verba Domini Matth. 17. intelligantur de vero
Helia, non de Ioanne, planum est; quia Ioannes iam venerat,
& absoluerat cursum suum, & tamen Dominus ait: Helias
venurus est. Quod verò non intelligantur de omnibus Do-
ctoribus, sed de vno vero Helia, probari potest. PRIMÒ, quia
Apostoli, qui mouerunt quæstionem de Helia, fuerunt Pe-
trus, Iacobus & Ioannes, & occasionem acceperunt, ex trans-
figuratione Domini, vbi Mosen & Heliam viderunt. Itaque

cum interrogant: *Quid ergo scriba dicunt, quia Heliam oportet venire primum*, loquuntur de illo Helia, quem viderant in monte cum Christo. Igitur Christus respondens: *Helias quidem venturus est, & restituet omnia*, loquitur etiam de illo Helia particulari, qui apparuerat in transfiguratione. **SECUNDO**, idem patet ex illis verbis: *Et restituet omnia*. Id enim non fecit Ioannes Baptista, nec ullus alius. Nam restituere omnia est omnes Iudæos, & hæreticos, & fortè multos Catholicos ab Antichristo deceptos reuocare ad veram fidem.

Sed instat Bibliander, quia Dominus Matth. II. de Ioanne Baptista dicit: *Ipsa est Helias qui venturus est*, quasi dicat: Ipse est Helias à Malachia promissus. **RESPONDEO**, Dominum velle dicere, Ioannem fuisse Heliam promissum, non à litera, sed allegoricè. Ideo enim præmisit, etsi vultis recipere; quasi dicat, *Helias quidem in sua persona promissus, venturus est in ultimo aduentu*: tamen si vultis etiam aliquem Heliam in primo aduentu, Ioannem recipite. Ideo etiam iunxit: *Qui habet aures audiendi, audiat*. Indicans mysterium fuisse, quod dixerat Ioannem fuisse Heliam.

Quod denique verba Ioannis Apocalyp. II. intelligantur de singularibus personis Henoch, & Helia, non de omnibus Doctoribus; patet ex eo quod ibidem Ioannes dicit, eos interficiendos ab Antichristo, & corpora eorum per tres dies mansura insepulta in platea Hierusalem, & post tres dies resurrecturos, & in cælum ascensuros; quæ nulli hæcena contigerunt.

Chytræus.
Respondere tamen conatur David Chytræus in commentario ad hunc locum, ac **PRIMO** ait; Ioannem significare voluisse multos Lutheranos Ministros à Papistis interficiendos, quibus tamen Deus vitam restituit, cum eos ad cælum euehit, in æternum victuros. **SECUNDO**, addit paulò infra, interfectis illis Ministris vitam corporis restituendam in die ultima resurrectionis. Denique **TERTIO**, ibidem addit, posse etiam significari per hanc vitæ restitutionem, quod videmus multos à Deo excitari alios ministros in locum interfectorum cum eodem zelo virtute.

At nimis leues sunt hæc responsiones. **PRIMA** enim defendi non potest, quia beatitudo animæ non est restitutio vitæ amissæ, sed novæ vitæ acquisitio. Deinde duo illi testes in Apocalyp.

calypsi coram omnibus resurgent, & corpore sursum versus eleuabuntur, quod certè in beatitudine animæ non impletur. **SECUNDA** solutio nihil etiam valet. Nam Ioannes dicit; Duos illos testes resurrecturos ante vltimum diem, durante nimirum adhuc statu huius mundi. Addit enim Ioannes, timorem magnum incutiendum inimicis eorum ex illa resurrectione: & paulò post terræ motum futurum, & septem millia hominum peritura. **TERTIA** denique solutio non est ad rem. Nam Scriptura dicit, illos eosdem qui mortui fuerant excitandos, & in cœlum assumendos. Nos autem non vidimus adhuc vllum Ministrum Lutheranum resurgere, vel in cœlum assumi. Quid, quod Ioannes dicit, Henoch & Heliam saccis indutos prædicaturos; & Lutherani saccos ita oderunt, vt si fortè eos habent, dum Lutherani fiunt, continuò eos abiciant.

Probatur **SECUNDO**; verè in suis personis Heliam & Henoch venturos tempore Antichristi, ex consensu Patrũ; Nam de Helia id asserunt Hilarius, Hieronymus, Origenes, Chrysostomus, & alij omnes Matthæi interpretes, in cap. 17. Item Lactantius lib. 7. cap. 17. & Theodoretus in caput vltimum Malachiæ, & Augustinus tract. 4. in Ioannem; & Primasius in cap. 11. Apocal.

De Henoch & Helia simul, id asserunt multi qui scribunt in Apocalypsim; vt Beda, Richardus & Aretas. ex quibus Aretas etiam addit, inuariòsilliter à rota Ecclesia credi; Henoch & Heliam venturos, vt se Antichristo opponant. Item Damascenus lib. 4. cap. 28. Hippolytus Martyr in oratione de mundi consummatione. Necnon B. Gregorius lib. 14. cap. 11. vel 12. & lib. 9. cap. 4. moralium, & B. Augustinus lib. 9. cap. 6. de Gen. ad literam.

Probatur **TERTIO**; quia alioquin non potest reddi ratio, cur isti duo sint rapti ante mortem, & adhuc viuant in carne mortali, aliquando morituri. Nam etsi Iudæi, vt Rab. Salomon in cap. 5. Gen. dicunt Henoch à Deo occisum ante tempus, quia leuis & mutabilis erat; & Heliam asserunt, cum in curru igneo sursum ferretur, ab illo igne toto corpore exustum. & fortè idem sentiunt Lutherani qui eos redituros negant: tamen Catholici omnes certa fide tenent vtrumque in suis corporibus viuere. Quod enim mortuus nõ sit Henoch,

Apostolus docet Hebr. II. Henoch translatus est, ne videat mortem. & quod tam ipse quàm Helias mortui non sunt, tamen morituri sint; clarè docent præter supra citatos, Irenæus, Tertullianus, Hieronymus, Augustinus, & Epiphanius.

IRENÆVS lib. 5. loquens de Henoch & Helia: *Dicitur inquit, Presbyteri, qui sunt Apostolorum discipuli, eos, qui translati sunt, illuc (in Paradisum terrestrem) translatos esse, & manere &sq; ad consummationem, conspicantes incorrupti.*

TERTULLIANVS libro contra Iudæos, cap. 2. de Henoch sic ait: *Qui necdum mortem gustavit, & aternitatis candidatus.*

EPIPHANIUS in Ancorato de Henoch & Helia sic ait: *Hi duo permanent in corpore & anima propter spem.*

HIERONYMVS in epistola ad Pammachium contra Ioannem Hierosolymitanum: *Henoch, inquit, translatus est in caelum.*

Helias carnis raptus est in caelum, necdum mortui, & Paradisi iam coloni, &c.

AVGVSTINVS libro de peccato originali, cap. 23. *Henoch, inquit, & Heliam non dubitamus, in quibus variis sunt corporibus vivere.*

CAPVT VII.

Explicatur quarta demonstratio.

QUARTA demonstratio sumitur ex eo, quod tantum est Antichristi persecutionem fore gravissimam & notissimam; ita ut cessent omnes publicæ religionis ceremoniæ, & sacrificia, quorum adhuc videmus. Quod illa vltima persecutio sit futura gravissimam; patet ex illo Matth. 24. *Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, neq; erit.* Et ex Apocal. 13. legimus: *Tunc Satanam solvendum, qui vsque ad illud tempus fuerat ligatus.*

De quo loco disputans AVGVSTINVS lib. 20. de civitate Dei, cap. 8. & 9. dicit, Antichristi tempore Diabolum solvendum, & proinde tantò graviores fore illam persecutionem omnibus præcedentibus; quantò crudelius potest Diabolum sære solutus, quàm ligatus. Itaque, ait, tunc Diabolum omnibus suis & suorum viribus Ecclesiam vexaturum. Et Hippolytus Martyr in oratione de mundi consummatione, &c.